

Noter

- Side 2 Om skybruddet 2011: Nielsen 2011; Redegørelse 2012.
- Side 3 Vejrstatistik: Drews m.fl. 2011; Lindhardt & Rosenørn 2007; *Berlingske Tidende* 6. juli 2011; <https://www.dmi.dk/vejr/arkiver/normaler-og-ekstremer/vejrekstremer-dk/> (8.2.2018). Uvejr generelt: Powell 2011. Hirlam: Politiken 4. juli 2011. Tegn på klimaforandringer: McKibben 2010, s. xiii.
- Side 4 Befolkningens holdninger: Klimabarometret juni 2011; se også *1 ton mindre* 2007 og Rasmussen 2009. Definition på klima: Lamb 1995 s. 8; Hverdagens vejroplevelser: Mergen 2008.
- Side 5 Den seneste IPCC-rapport: <http://www.ipcc.ch/report/sr15/> (27.11.2018)
- Side 8 Citat: Reclus 1905, s. 1.
- Side 10 Holocæn: Roberts 2013, s. 5ff; Marchant & de Vries 2003. Havstigning ved Storebælt: Christensen 1993.
- Side 11 Traditionelle landbrugsamfunds udsathed for vejret: Lamb 1995, s. 259ff. Betydningen af teknologiske niveauskift: Emanuelsson 1987. Kulstof: Roston 2009. Jordens temperatur uden drivhuseffekt: <https://www.dmi.dk/laer-om/temaer/klima/drivhuseffekten/> (24.1.2018).
- Side 13: Holocæn som menneskeskabt: Ruddiman 2005. Stormfloden på Lolland: Perlestikkerbogen 1954, s. 381f.
- Side 14 Den Lille Istid: Mikkelsen 1983, s. 10ff; Grove 1988; Lamb 1995, s. 192ff. Mulige menneskeskabte årsager til Den Lille Istid: Ruddiman 2005, s. 137f. Depression og hekseprocesser: Behringer 2010, s. 115ff.
- Side 15: 1500-tallets meteorologi: Rasmussen 2010, s. 62f. Vejrværslser: Flemløs 1591, nr. XXV.

- Side 16 Klimaet bestemmende for kulturen: Glacken 1967; Golinski 2007, s. 192ff. Jefferson: Fleming 1998, s. 26. Bruun: Fleming 1998, s. 49.
- Side 17 Kul: Freese 2004. Vareindførsler i Rørvig: Rigsarkivet, Rentekammeret 333.109. Dansk kulimport: Thomsen m.fl. 1966, s. 65.
- Side 18 Overgang fra træ til kul: Sieferle 1982; Evelyn 1664; Evelyn 1661. Engelsk ambassadør: Molesworth 1694, s. 91.
- Side 19 Emerson-citat: Freese 2004, s. 10: "coal is a portable climate". Kapitalisme og kul: Malm 2016; Freese 2004, s. 67.
- Side 20 Kulforbrug: Malm 2016; Wrigley 2010, s. 95; Kander m.fl. 2013, s. 137;
<https://sites.fas.harvard.edu/~histecon/energyhistory/energydata.html> (april 2018). Danmarks industrialisering: Hyldtoft 1984; Johansen 1984, s. 204f.
- Side 22 Sommeren 1816: Klingaman & Klingaman 2013; Schou 1826, s. 90ff. Frankenstein: Lamb 1995, s. 227. Fourier: Fleming 1998, s. 55ff.
- Side 23 Esmark: Hestmark 2018; citat: Esmark 1824, s. 48. Istidshypoteser: Larsen 2006, s. 32f; Kragh m.fl. 2005, s. 367. Moseundersøgelser: Vaupell 1851.
- Side 25 Møde i Videnskabernes Selskab: Holten 1870, s. 33. Högbom og Arrhenius: Fleming 1998, s. 65ff. Tyndall-citat: Tyndall 1861: "all the mutations of climate which the researches of geologists reveal". Positivt syn på global opvarmning: Rasmussen 2010, s. 341; Edwards 2010, s. 74.
- Side 26 Ulvsund-katastrofen: *Politiken* 26.10.1921; Rasmussen 2010, s. 293ff. Meteorologiens udvikling: Rasmussen 2010, s. 285ff; Fleming 1998, s. 41ff; Lamb 1995, s. 318; Edwards 2010, s. 40.
- Side 27 Udveksling af vejrdata: Duedahl 2017; Edwards 2010, s. 49ff; *Meteorologisk Institut gennem 100 år*, s. 35.

- Side 28   Signalmaster: Rasmussen 2010, s. 285ff. Citat om vejrudsigter: Rasmussen 2010, s. 291. Tredimensionel dataindsamling: Rasmussen 2010, s. 257ff. Bjerknes: Rasmussen 2010, s. 300ff; Edwards 2010, s. 85; Fleming 2016.
- Side 30   Ulvsund-stormens forudsigelse: Rasmussen 2010, s. 297. Frontologi: Meteorologisk Institut gennem 100 år, s. 43f; Rasmussen 2010, s. 321.   TV's vejrudsigter: Monmonier 1999. Det Internationale Geofysiske år: Lundbak 1956.
- Side 31   Naturfagsundervisning: Herold 1974; Gjerløff m.fl. 2014, s. 293ff. Geofysisk dataindsamling: Hamblin 2013, s. 89ff; Bolin 2007, s. 19. MacArthur-citat: Edwards 2010, s. 189: "If we were to defend every place – as General Douglas MacArthur urged the US Congress in 1951 – then we would need to know about every place". Krigsvintrene: Rasmussen 2010, s. 322.
- Side 32   Beskyttelse af civile under atomkrig: *Hvis krigen kommer*, 1962.
- Side 33   Atomprøvesprængningers klimaeffekt: Hamblin 2013, s. 117; Edwards 2010, s. 380ff. Milankovic' istidsteori: Petersen 2003; Lamb 1995, s. 353;   Fleming 1998, s. 132. Dansgaards iskerneboringer: Weart 2008, s. 71ff; Langway 2008.
- Side 34   Camp Century og Byrd: Masson-Delmotte m.fl. 2006; Jouzel 2013; Nielsen & Nielsen 2017. Askespor: Hammer m.fl. 1980. IGY: Hamblin 2013, s. 93. Keeling: Bolin & Bischof 1970; Weart 2008, s. 20f; Fleming 2016. Callendar, Revelle og Suess: Fleming 2007; Edwards 2010, s. 79; Hamblin 2013, s. 93.
- Side 35   Rom-konferencen: Changes of Climate 1963, s. 158; Meteorologisk Institut gennem 100 år, s. 86; Fleming 1998, s. 118. Ahlmann: Sörlin 2009. Conference-citat: Changes of Climate 1963, s. 342: "the CO₂-effect [...] cannot be considered as the single (nor even as the main) cause of climatic variations". Forskergruppe-citat: Restoring the Quality of our Environment 1965, s. 126f: "Through his worldwide industrial civilization, Man is unwittingly conducting a vast geophysical experiment. [...] and will almost certainly cause

significant changes in the temperature and other properties of the stratosphere". Borgström: Borgström 1964, s. 56.

- Side 36 Kampmanns tale: *Politikens* kronik den 7.6.1972. Stockholm-konferencen: Macekura 2015, s. 92. Olieimport: Danmarks Energiforsyning 1948-65.
- Side 37 Trumanns tiltrædelse og udviklingsbistand: Rist 1997; Macekura 2015, s. 26ff.
- Side 38 Den Kolde Krig og miljøbevægelsen: Hamblin 2013. Worster 1977, s. 342, jf. også Arndt 1978, s. 121. Befolkningsbombe: Ehrlich & Ehrlich 1968. Malthus: Linnér 2003.
- Side 39 Miljøhensyn og udvikling: Macekura 2015, s. 91ff. Tidlige danske miljøproblemer: Jensen 1996, s. 174ff; Rehling 1996. *Oprør fra midten*: Meyer m.fl. 1978, s. 25.
- Side 40 CO₂-koncentrationer: *Man's Impact on the Global Environment 1970*, s. 47. Rand: Strathern 2014, s. 152. Tørken 1973: Lamb 1995, s. 14; Edwards 2010, s. 372f; Stockholmkonferencens sluterklæring: *Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment*, 1972. Rom-Klubben: *The Predicament of Mankind 1970*; Schmelzer 2016, s. 253: [http://iff.dk/om-os/global-fremtidsforskning/\(marts 2018\)](http://iff.dk/om-os/global-fremtidsforskning/(marts 2018)).
- Side 41 Systemteori: Capra & Luisi 2014; Meadows 2008. Modellering: Golley 1993; Heyck 2015; Rindzevičiūtė 2016. Grænser for vækst: Meadows m.fl. 1972; Edwards 2010, s. 366ff; Meadows m.fl. 2004: "But it does indicate that World3 was not totally absurd; its assumptions and our conclusions still warrant consideration today". Grafiske modeller: Edwards 2010; Heymann 2009.
- Side 42 Computerberegninger: Rasmussen 2010, s. 338f; Edwards 2010, s. 129; Meteorologisk Institut gennem 100 år.
- Side 43 Klimamodeller: Wilson & Law 2007, s. 36; Edwards 2010, s. 150f; Woods 2006; *A Decade of International Climate Research 1992*. Budyko: Budyko 1982, s. 222ff.

- Side 44 Massachusetts Institute of Technology: *Man's Impact on the Global Environment* 1970, s. 12; Weart 2008, s. 68f. Stockholm: *Inadvertent Climate Modifications*, 1971. Danske miljøbevægelser: Jamison 2004, s. 93; Rasmussen 1997, s. 126ff. Om økologi: Agger & Brandt 1976, s. 181ff. Gymnasiebøger: Böcher m.fl. 1958; Clevin & Vangdrup 1982; det gjaldt til gengæld ikke Markvad 1982.
- Side 45 Villach: Bolin 2007, s. 31ff; ICSU and Climate Science 2006; Munn & Machta 1979; *Developing Policies for Responding to Climate Change* 1988, appendix 2. IIASA: Rindzevičiūtė 2016. Modellernes skøn: Report of the International Conference on the Assessment of the Role of Carbon Dioxide and of Other Greenhouse Gases in Climate Variations and Associated Impacts 1985; *The Greenhouse Effect, Climate Change and Ecosystems* 1986.
- Side 46 Møller-citat: Møller 1993, s. 47. FN's klimapolitik: Rønne 2009; Bodansky 2001; Møller 1993, s. 47. United Nations Framework Convention on Climate Change 1992: "stabilization of greenhouse gas concentrations in the atmosphere at a level that would prevent dangerous anthropogenic interference with the climate system. Such a level should be achieved within a time frame sufficient to allow ecosystems to adapt naturally to climate change, to ensure that food production is not threatened and to enable economic development to proceed in a sustainable manner". Danske udledninger 1990: *Weekendavisen* 31.3.2000; Statistikbanken.dk (marts 2018); Bolin 2007, s. 149.
- Side 47 Verdensregering: Masters & Way 1946. FN: Speth & Haas 2006. Brundtland-kommissionen: Rist 1997, s. 178ff; Macekura 2016, s. 251f; Arler 1997; Caradonna 2014. Betegnelsen "bæredygtig udvikling" havde første gang været brugt i World Conservation Strategy 1980. Brundtland-citat: Report of the World Commission on Environment and Development: *Our Common Future* 1987: "the serious probability of climate change generated by the 'greenhouse effect' of gases emitted to the atmosphere, the most important of which is carbon dioxide (CO₂) produced from the combustion of fossil fuels".

- Side 48 Forsigtighedsprincippet: Giddens 2011, s. 55ff. Klimakonventionen: Agenda 21. Ozonhullet: Gribbin 1988. Greenpeace-citat: Hansen 1988, s. 64.
- Side 49 Rio-topmødet: Rønne 2009, s. 21; Gupta 2010; Bodansky 2001; Beck 1986. Franz 1997; Bolin 2010, s. 70.
- Side 50 IPCC og COP: Bolin 2010. Dansk energipolitik: Sørensen 2012, s. 416ff; Danmarks energirejse 1972-2013 https://ens.dk/sites/ens.dk/files/EnergiKlimapolitik/danmarks_energifortider_samlet.pdf; Rüdiger 2011. Citat fra energiplan: Dansk Energipolitik 1976, s. 7.
- Side 51 Danske udledninger 1995: Fenger 2000, s. 30ff. Atomkraft: Weart 2012A; Nielsen 1998; Danielsen 2006.
- Side 52 Energi 2000: Christensen 1996; Danmarks energirejse 1972-2013; Hvelplund 1993. IPCC-citat: Danmarks nationalrapport til UNCED 1992, s. 38; <https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC?locations=DK> (februar 2018). Kyoto-aftalen: Rønne 2009, s. 52f.
- Side 53 Mont Pelerin-mødet: Plehwe 2009. Gandil: Olsen 2014. Neoliberalisme: Harvey 2007; Speth 2008, s. xv; Klein 2014.
- Side 54 New Public Management: Ejersbo & Greve 2013.
- Side 55 New Public Management i dansk politik: Asmussen 2007; Enkelt og effektivt 1988; Rønne 2009. USA ud af Kyotoaftalen: Eckersley 2007. ETS: Parker 2008; Bendsen 2017; <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/1180.pdf> (februar 2018); Overview of European Union climate and energy policies 2012; <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/further-investigations-vat-fraud-linked-to-carbon-emissions-trading-system> (marts 2018).
- Side 56 Stern-citat: Stern 2006, s. i: "the greatest and widest-ranging market failure ever seen"; se også *The Consequences of Inaction* 2012.

Nordhaus: Nordhaus 1991, s. 933; Fleming 2010, s. 246.

Diskonteringsrenten: Daly & Farley 2004, s. 52.

- Side 57 *Jyllands-Posten* 13.12.2005. Regulering ved hjælp af markedet: Sagoff 2004; Bachram 2004.
- Side 58 Økonomiske tab: Flannery 2006, s. 278; Weart 2008, s. 179. Om konkurrenten Munich Re, se *Politiken* 17.12.2004; Busk 2003. Finanskrisen: Nielsen 2012; Jackson 2010; Giddens 2011, s. 150.
- Side 59 Dansgaard: Møller 1993, s. 43. Proxydata: Edwards 2010, s. 323ff. Middelalderlig varmeperiode: Weart 2008, s. 18f; Lomborg 2008, s. 65. Kritik af modellering: Edwards 2010, s. 358; Flannery 2006, s. 184.
- Side 60 Citat om finanskrisen: Pilkey & Young 2009, s. 45: "No mathematical model can accurately predict human hysteria in a financial panic".
- Side 61 Komplexitet og sandsynlighed: Capra & Luisi 2014, s. xi; Demeritt 2001; Rasmussen 2010, s. 159f og s. 341ff; Orrell 2007; Raworth 2017, loc. 975; Edwards 2010, s. 169f; Hulme 2014, s. 37ff. Wiin Nielsen: Nielsen 1987, s. 78f; *Ingeniøren* 26/27, 28.6.1996, s. 14; Danielsen 2015, s. 152ff; Dahlager & Rothenborg 2007, s. 52ff.
- Side 62 Sørensen-citat: Blegvad 1992, s. 179. Mennesket som geologisk kraft: fx Ruddiman 2001, s. 10. Naturlige årsager: fx Krüger 2016. Normalisering: Krüger 2016, s. 68; Edwards 2010, s. 337ff.
- Side 63 Krüger-citat: Krüger 2016, s. 165. Humlum og Hansen: Humlum 2009; Forskerforum 285-286, juni-august 2015, s. 6-7. Svensmark: Svensmark & Calder 2007; Olesen 2009A, s. 22.
- Side 64 IPCC-citat: Climate Change 2007, s. 9: "Most of the observed increase in the globally averaged temperature since the mid-20th century is very likely due to the observed increase in anthropogenic greenhouse gas concentrations". Debat: Wilson & Law 2007, s. 6; Schackley & Wynne 1996. Manglende viden: fx Lovelock 2009.
- Side 65 To kulturer: Snow 1959. Uddannelsesniveaue og handlekraft: Jasanoff 2010; Norgaard 2011; se også Fleming 1998, s. 6f.

- Side 66 Ekspertkritik: Rodgers 2011; se også Malm 2018. Holdninger: Douglas m.fl. 2003; Speth 2008, s. 42ff; Heidenbladh 2012. Forholdet videnskab-politik: Pielke 2007; Dahlager & Rothenborg 2007.
- Side 67 Steensen 1986, s. 118; *Politiken* 30.6.2009. Naturkampen 18, 1980, s. 12. Fogh-Rasmussen: Dahlager & Rothenborg 2007, s. 115ff; citat: samme s. 34f; andet citat: http://www.stm.dk/_p_7354.html (marts 2018); Thatcher: Flannery 2006, s. 290; Bolin 2007, s. 56ff.
- Side 68 Pedersen-citat: Ritzau 28.9.2006.
- Side 69 Wiin Nielsen-kritik: Bolin 2007, s. 100f. Boehmer-Christiansen 1994, s. 402: "Under pressure, even scientists will deliver what their paymasters prefer to hear"; samme 2002. Videnskabelig vidensproduktion som konstruktion: Demeritt 2001. IPCC: Edward 2010, s. xvii: "The IPCC brings controversy within consensus". Miljø- og samfundsproblem: Weart 2012B; Klein 2014; Latour 2004.
- Side 70 Climategate: Krüger 2016, s. 65; Mann 2012; Oreskes & Conway 2010.
- Side 71 Ågerup-citat: Ågerup 1998, s. 111ff; Cost-benefit: Simon & Kahn 1984; Lomborg 2008, s. 169; Flannery 2007. Stern-citat: Stern 2006, s. 13: "the benefits of strong, early action considerably outweigh the costs".
- Side 72 Sprogbrug: Flannery 2006, s. 280; Taylor 2014, s. 341; Schuldt m.fl. 2011; Boykoff 2011, s. 6ff; Dryzek 2013; *Jyllands-Posten* 16.5.2000. Auken-citat: Danielsen 2015, s. 397. Luftforurening i Fredericia: Røjel 1991, s. 31ff. James Hansen: New York Times 24.6.1988. Medierne: Giddens 2011, s. 57f; Jasanoff 1990; Pielke 2007.
- Side 73 Skævvridning af offentlig debat: Boykoff & Boykoff 2004. Danske medier: Danielsen 2015; Eskjær 2014. Besøg i Grønland: Dahlager & Rothenborg 2007, s. 105ff; *Jyllands-Posten* 17.8.2007; McKibben 2010, s. 15; Krüger 2016, s. 101f.

- Side 74 Tipping Point: Mernild 2009; Richardson 2011, s. 163ff; Ruddiman 2001, s. 22ff.
- Side 75 Klimapolitisk kursskifte: Meilstrup 2010; Dahlager & Rothenborg 2007, s. 128; Weart 2008, s. 189. Debatbog-citat: Lilleholt & Christensen 2008. Finanskrisen: McKibben 2010, s. 18.
- Side 76 COP15: Meilstrup 2010. Clinton-citat: Meilstrup 2010, s. 114: "Mr. President, this is the worst meeting I've ever been to since the eighth grade student council". Magert resultat: Klein 2014, s. 150; Dimitrov 2010. Copenhagen Accord: <https://unfccc.int/resource/docs/2009/cop15/eng/l07.pdf> (marts 2018); Richardson 2011, s. 365ff. Klimatræthed: Boykoff 2011; Eskjær 2011; Landis m.fl. 2012.
- Side 78 Regeringscitat: http://www.folketingstidende.dk/Rlpdf/samling/20091/redegoerelse/R8/20091_R8.pdf (april 2018); gggi.org (marts 2018). Klimaråd: Lov om Klimarådet, klimapolitisk redegørelse og fastsættelse af nationale klimamålsætninger 2014. Dansk klimapolitik: *The Danish Climate Policy Plan. Towards a low carbon society* 2013; *Politiken* 14.10.2015; Statistikbanken.dk (marts 2018).
- Side 80 CO₂-koncentrationen: Bonneuil & Frescoz 2016, s. 12; <https://e360.yale.edu/features/how-the-world-passed-a-carbon-threshold-400ppm-and-why-it-matters> (marts 2018); Flannery 2006, s. 359; Hansen 2010. DMI-citat: Olesen m.fl. 2014. Afledte effekter: Steffen m.fl. 2015; Beier m.fl. 2015.
- Side 81 Økonomiske konsekvenser: Gilding 2011; *The Economic Consequences of Climate Change* 2015. Det Arabiske Forår: Holland 2012.
- Side 82 Citat fra FN's verdensmål: <http://www.verdensmaalene.dk/delm%C3%A5l-og-indikatorer> (2.2.2018). COP21: Falkner 2016; <https://www.politico.eu/article/paris-climate-deal-is-meaningless-cop21-emissions-china-obama/> (marts 2018).

- Side 83 Behov for såkaldte 'commitment devices' (Jackson 2009, s. 160): Giddens 2011, s. 3; Wenøe 2003; Kemp & Nielsen 2009; Giddens 2011, s. 2.
- Side 84 Afkobling: Jackson 2009, s. 67ff; Sørensen 2012, s. 385ff; Giddens 2011, s. 81f; Klein 2014, s. 70; <https://statistikbanken.dk>; https://ens.dk/sites/ens.dk/files/EnergiKlimapolitik/danmarks_energifortider_samlet.pdf; Lidegard 2008, s. 62ff; 21st Century Technologies. Transport og landbrug: Aamaas m.fl. 2013; <https://www.trm.dk/da/nyheder/2017/regeringen-fremlaegger-ny-strategi-for-luftfarten-i-danmark> (marts 2018).
- Side 85 Danmark på ret kurs: Fx *2050 – Der bli'r et yndigt land*, 2012. Beregning af effektiviseringsbehov: Jackson 2009, s. 80; https://ens.dk/sites/ens.dk/files/EnergiKlimapolitik/danmarks_energifortider_samlet.pdf. Muligt behov for atomkraft: Hansen 2010; se også Lovelock 2009; Capra & Luisi 2014, s. 408f.
- Side 88 Farlighed: Lynas 2013; *The Chernobyl Catastrophe* 2006. Kulstofbinding: Bendsen 2017; Richardson 2011, s. 238ff; Danmarks nationale skovprogram 2002. Teknologisk klimakontrol: <https://www.dmi.dk/laer-om/temaer/klima/geoengineering/#> (marts 2018); Fleming 2010; fremtidsforskning 1965: Samuel 2009, s. 122.
- Side 89 Vejrmanipulation: Fleming 2010, s. 128ff; samme, s. 182; Agger & Brandt 1976, s. 197: *Convention on the Prohibition of Military or Any Other Hostile Use of Environmental Modification Techniques*. Fleming 2010, s. 183ff; *Information* 4.9.2004; *B.T.* 29.8.1997; Fleming 2010, s. 236ff.
- Side 90 Forudsigelser om vejrmanipulation: Hamblin 2013, s. 131ff; Fleming 2010, s. 245; se også Hulme 2014, s. 7ff. Klimatilpasning: Calthorpe 2011; Kbh 2025 Klimaplanen, 2012; Københavns Klimatilpasningsplan 2011; <http://www.laridanmark.dk/klimatilpasningsplaner/31272> (marts 2018); <http://www.klimatilpasning.dk/cases-overview/klimatilpasning>

nytaenkning-paa-lemvig-havn.aspx; <http://roskilde.dk/jyllinge-nordmark> (marts 2018); Pilkey & Young 2009; Tilpasning til fremtidens klima i Danmark 2008.

- Side 91 Betegnelsen antropocæn: Zalasiewicz m.fl. 2017; samme 2017B; Moore 2016; Latour 2017; Ruddiman 2005, jf. også Roberts 2013, s. 339; Heidenblad 2012.
- Side 92 Kritik af begrebet: Moore 2016; Bonneuil & Fressoz 2017; Malm 2016. Historieskabt og -skabende: <https://uvm.dk/gymnasiale-uddannelser/fag-og-laereplaner/laereplaner-2017/stx-laereplaner-2017> (marts 2018). Forsinket effekt: Olesen 2009B; Ruddiman 2001, s. 416f.
- Side 93 Den store acceleration: McNeill & Engelke 2010; Weart 2008, s. 174; Draaisma 2006; Rosa 2010; Gladwell 2000, s. 257; Hulme 2003; Extremistan: Taleb 2010. Behringer-citat: Behringer 2010, s. 217: "Let us recall the classical Latin saying: Tempora mutantur, et nos mutamur in illis. Times change and we change in them".
- Side 95 Freetown: Sierra Leone. Rapid Damage and Loss Assessment of August 14th, 2017; <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2017/08/sierra-leone-mudslide-170816053741558.html> (marts 2018); Sierra Leone. Rapid Damage and Loss Assessment of August 14th, 2017. Sårbarhed: <https://gain.nd.edu/our-work/country-index/> (marts 2018); Wilkinson & Pickett 2010
- Side 96 Forsker-citat: Pal m.fl. 2015, s. 119: "It is ironical that the ones who are the most vulnerable to climate change are the least capable to mitigate it, while those who are responsible for causing it in the first place are most unwilling to do their part in resolving it". Globalisering: Harvey 1996; Næss 1974, s. 172; Lovelock 1990; se også Randalls 2016. Ulige udledninger: <https://wri.org/blog/2014/11/6-graphs-explain-world%E2%80%99s-top-10-emitters> (marts 2018); Chakrabarty 2012; <https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC> (marts 2018); Simms 2001; Meyer & Roser 2010; Gardiner 2011. Miljømæssige og sociale grænser: Raworth 2012;

<http://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2017/06/world-population-projected-to-reach-9-8-billion-in-2050-and-11-2-billion-in-2100-says-un/> (marts 2018).

- Side 97 Økonomisk vækst: Friman 2002; Brooks 2003; Booth 2004. EU-citat: *The EU Strategy on adaptation to climate change* 2013: "Given uncertainty over the long-term impacts of climate change, the EU Adaptation Strategy recognises that it makes sense to begin with measures that are low-cost, flexible and good for both the economy and the climate. Adaptation can thus promote sustainable growth, stimulate climate-resilient investment and create new jobs".
- Side 98 Grøn vækst: *Grøn vækst* 2009; se fx *Fire veje til grøn vækst* 2014. Cirkulær økonomi: se fx. Baumol m.fl. 2007; *Towards the Circular Economy* 2013; Jackson 2010; McDonough & Braungart 2013. BNP: Raworth 2017; Hamilton 2003.
- Side 99 GPI: <https://genuineprogress.wordpress.com/development-of-the-finnish-gpi/> (marts 2018). Tilfredshed: State of the World 2008, s. 51; Nørgaard 2013. 97 % forskere: Cook m.fl. 2013; Cook m.fl. 2016. Citat: Lewis 1974, s. 53: "What we call Man's power over Nature turns out to be a power exercised by some men over other men with Nature as its instrument".